

Kredi kartı kadar itibar



Akif Emre

25/09/2014

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/akif-emre/kredi-karti-kadar-itibar-56050>

Ortadoğu'da devletlerin itibarı IŞİD karşıtı koalisyondaki ağırlıklarına bağlı. "Sam Amca"nın bombalarıyla tahrip edilen bölgenin dokusu yeni bombalarla onarılmaya çalışılıyor. Ne kadar çok bomba ile koalisyona katılırsanız küresel itibarınız o derece artıyor!

ABD'nin reel gücünden çok medyatik etkisi ve nüfuz alanları bölge siyasetçilerinin geleceğini belirleme gücünü elinde tutuyor hala. Savaş koalisyonuna katılmak ya da katılmamak, siyasilerin şeytanlaştırılmasını yahut "terör karşıtı" stratejik müttefik olmalarını belirliyor.

Küresel stratejik denge böyle işlemeye devam ediyor ancak sistemin hayatımızı etkileme kapasitesi siyasi kararlarla sınırlı değil. Günlük hayatımızı hatta toplumsal ilişkilerimizi, toplumsal itibarımızı bile belirleyen bir küresel finans sisteminin içindeyiz. Finans ağları hayatımızın her alanına girdiği gibi ahlaki, kültürel ve sosyal ilişkileri, değerleri de belirliyor, kontrol ediyor nice zamandır.

"Modern insanın mabedi banka, mabudu para" diyordu Hamid Algar yıllar önce kendisiyle yapılan bir söyleşide. Bunu okuduğumda ne cüzdanımızda kredi kartı vardı ne de insanlar

din adına faizle kredi alıp banka kurtarıyordu. Banka reklamlarının yayın organlarında yer alması zinhar imkansızdı, Uygun faiz oranlarında mübarek bayram kredileri henüz meşrulaşmamıştı. Hamid Algar"ın aforizması kapitalizmin kiblesi sayılan Amerika ve Avrupalı kapitalist toplumlar için geçerliydi. Bu toplum yapısını gönül rahatlığı ile eleştirip, tüketime köle olmamış kanaatkâr insanlar olarak kanaat makamının saltanatını sürüyorduk

Artık doyasya, kapitalizmin örgütlediği tüketim çılgınına dönmüş homo economicus insan tipini eleştirme lüksümüz kalmadı. Artık hayatımızın tüm alanları küresel kapitalizme entegre olmuş bir sosyo- ekonomik yapı içindeyiz. Üstelik geri dönüşü neredeyse imkânsız denilecek şekilde finans kapitalizmi tüm kurum ve kurallarıyla bu ülkeye yerleşti.

Bundan daha vahimi Müslümanlığımız; bu ilişki biçimlerini eleştirmeyi, mesafeli durmayı gerektirmeyecek biçimde deforme oldu. Muhafazakarlaştıkça küresel sistemle ilişkilerimiz güçlendi, sisteme ram oldukça da sisteme dair çekinceler, itirazlar ortadan kalktı, hatta meşrulaşmaya başladı. Modernleşmeye karşı Türkiye'nin ve AK Parti modelinin kendine özgü İslam anlayışının geliştirdiği cevap, ürettiği alternatif olarak takdis edilen bu durum aslında hayatın ve dinin kesinkes birbirinden ayrılmasıdır. Yani sadece siyasal anlamda sekülerleşme değil hayatın tüm alanlarının sekülerleşmesidir.

Fransız tipi jakoben anlayışın dayatmacı laikçi yapısına karşın küresel kapitalizmle, modernlikle uyum içinde muhafazakarlaşmanın hayata dair tüm ilişki biçimlerini sekülerleştirici form ve anlayışı içselleştirildi. Bireysel hayatında dindar ama iş hayatında, siyasette, hayatın işleyişinde, toplumsal ilişkilerinde “ekonominin ve siyaset biliminin kuralları”na emanet eden ve bu durumun inandığı dinle ilişkisini sorgulamayı abes addeden bir anlayış toplumsallaştı.

Memleketin ekonomik kalkınmışlığı ile dini hayatın geri çekilmesi arasındaki çelişkiden rahatsız olmadan, Müslüman ahlakı ile siyasal ve ekonomik pragmatizmin el ele yürüyebileceğine inanıldığı zamanlardayız.

Müslümanlığın itibarı ile şahsi itibarı belirleyen kriterleri artık piyasalar belirliyor. Banka kartınızın rengi, ilmi amelinizden daha belirleyici. Güç ve zenginliğin her dönem itibar gördüğü, insanların her dönem bunlara karşı bir zaafının olduğu doğrudur. Ancak bu itibarın dillendirilmesi, meşrulaştırılması, hatta siyaset ve ticaretin dışında var olan her türlü beşerî ilişkilerde belirleyici olarak kendi başına ölçü haline gelmesi, değer üretmesi yeni bir durum.

İnsan itibarının ve toplumsal konumunun rakamlara, kredi itibarına indirgendiği bir döneme geçtiğimizi çıkarsama olmaktan somut gerçekliğe dönüştüğünü okuduğum bir haberle farkına vardığımı itiraf etmeliyim. Haber gayet basit bir ekonomi haberi gibi: bundan böyle herkesin kredi itibarı notlandırılacak. Bu "itibar notu"na internetten herkes ulaşabilecek. Aldığınız beyaz eşyanızdan, kullandığınız konut kredisine kadar tüm finansal

hareketleriniz orada okunabilecek. Tüm bu ekonomik ve finansal hareketliliğinize göre kredi itibarınıza bir not verilecek. Bu not kadar ekonomik ve de dahi sosyal itibarınız olacak. İş hayatının disipline edilmesi gerekçesiyle takdim edilecek bu yeni itibar göstergesi, aslında finans kapitalizminin sadece iş ve ticaret hayatını değil toplumsal ilişkilerimizi hatta gönül bağlarını kuşatan, sarmalayan bir ağı dönüştüğünün göstergesi...

Modernizmle İslam'ın uyumuna sağlıklı model olarak sisteme entegre olmayı işaret edenler zihin ve değerler dünyamızın nelere ipotek edildiğini görmezden geliyor. İslamcılığa karşı muhafazakâr uzlaşma modernizmle el sıkışırken zaten hiç gündeme getirilmeyen kapitalizmin toplumsal sonuçları görmezden geliniyor. Hepsinden önemlisi dönüşen din anlayışının, dindarlaşan sekülerlik biçimleri kazanç olarak görülüyor.